
MEĐUNARODNI SUSRET LIKOVNIH UMJETNIKA U VELOJ LUCI 1968.

RADA DRAGOJEVIĆ ČOSOVIĆ □ Muzejske zbirke Centra za kulturu Vela Luka, otok Korčula

U Centru za kulturu Vela Luka već se nekoliko desetljeća čuva i posljednjih desetak godina intenzivnije dopunjuje i istražuje dokumentacija vezana za Međunarodne susrete likovnih umjetnika, koji su prvi put održani u Veloj Luci 1968., a nakon toga još dva puta: 1970. i 1972.

U Centru je izložen i dio mozaika nastao u sklopu Susreta. Mozaici su izloženi na otvorenome, u atriju Centra, i pričvršćeni su za metalne nosače unutar polukružnih kamenih niša u dvorištu. Dva mozaika nalaze se u hodniku, pred ulazom u Narodnu knjižnicu *Šime Vučetić*, koja se nalazi u istoj zgradi gdje i Centar za kulturu Vela Luka.

Osim navedenih mozaika u atriju i pred ulazom u mjesnu knjižnicu, u prostor Centra za kulturu 24. studenog 2005. uz pomoć djelatnika poduzeća Komunalac, a na inicijativu djelatnika Centra za kulturu Vela Luka, donesena su još 22 manja mozaika koji su izloženi na prvom katu zgrade, također na otvorenome.¹

U ljeto 2007. Rada Dragojević Čosović, viša kustosica Centra za kulturu Vela Luka, i Tonko Barčot, voditelj Arhivskoga sabirnog centra Korčula – Lastovo – Pelješac posjetili su inicijatore Međunarodnih susreta u Veloj Luci Petra Omčikusa i njegovu suprugu Kosu Bokšan u njihovoj kući u Veloj Luci, u uvali Plitvine. Pri tom posjetu umjetnici su intervjuirani, a tema razgovora bili su Međunarodni susreti umjetnika u Veloj Luci. Audiozapis tog razgovora čuva se u Centru za kulturu Vela Luka i u Arhivskome sabirnom centru Korčula – Lastovo – Pelješac kao vrijedan dokument za istraživanje u kojemu se aktivni sudionici i inicijatori Susreta s odmakom od gotovo četrdeset godina osvrću na vrijeme, okolnosti, sudionike i samu ideju organiziranja Susreta.

Petar Omčikus i Kosa Bokšan, oboje slikari, u ljeto 2007. godine, na poziv djelatnika Centra za kulturu Vela Luka, atribuirali su dio mozaika smještenih u Centru za kulturu. Svi su mozaici izmjereni i fotografirani, a prikupljeni su podaci uneseni u informatički program M++ što ga je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske dodijelilo Centru za kulturu Vela Luka potkraj 2007.

Nakon Prvog međunarodnog susreta, održanoga u srpnju i kolovozu 1968. u Veloj Luci, tiskana je dvojezična publikacija pod nazivom *Vela Luka 68*. Jedini primjerak te knjige koji Centar za kulturu posjeduje darovao nam je gosp. Petar Omčikus. Knjiga je prije nekoliko godina digitalizirana u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu.

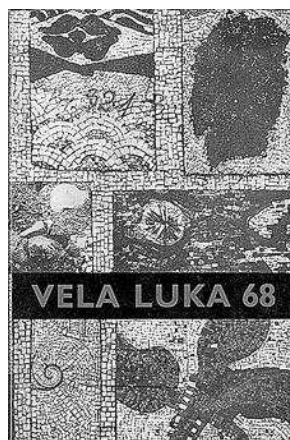
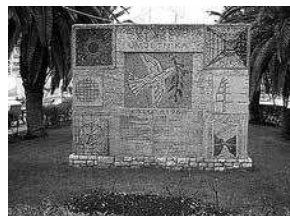
Prema izjavi slikarice Kose Bokšan u intervjuu u uvali Plitvine, velik dio tih publikacija stradao je prvog dana ljeta 1978., kada je Vela Luka pogodio plimni val i nanio gradu golemu materijalnu štetu. Naime, ta se publikacija prodavala u velolučkoj knjižari, tada smještenoj u prizemlju zgrade Zadružnog doma, koji je uz samu obalu, pa je, uz ostalu robu u knjižari, uništena i publikacija *Vela Luka 1968*. Stoga su danas primjerci te knjige prava rijetkost. Knjižica sadržava popis sudionika Susreta, nekoliko opširnijih tekstova likovnih kritičara, kraće komentare umjetnika o njihovim iskustvima sa Susreta, crno-bijele fotografije procesa nastanka mozaika i druženja umjetnika na otočiću Proizdu, fotografije završenih mozaika i poemu-manifest *Pakiranje*, djelo poljskog umjetnika Tadeusza Kantora, sudionika Susreta. U knjizi je objavljen i popis svih sponzora Susreta te imena članova Odbora za organizaciju Susreta. Na koricama je crno-bijela fotografija spomen-panoa postavljenoga u središtu Vele Luke na kojemu su izloženi mozaici sudionika Susreta. U knjigu je uvršten i povijesno-kulturni osvrt dr. sc. Franka Oreba o postanku i razvoju Vele Luke.

Istaknuti pariški kritičar i teoretičar Georges Boudaille autor je teksta *Primjer Vele Luke*, a Jean Clarence Lambert, urednik francuskog časopisa *Opus*, postavlja pitanje: *Koja je najautentičnija integracija individualnog djela u kolektivnom kontekstu?* Luc Ferrari, sudionik zagrebačkoga muzičkog bijenala i sudionik Susreta, u svom tekstu govori o razlikama između *happeninga* i "narodne svetkovine" kakvu je on režirao u Veloj Luci.

U knjizi je i tekst kritičara Vladimira Malekovića naslovljen *Umjetnost i društvena narudžba*, kao i rasprava češkog kritičara Miroslava Mička *Ekspressionizam kao osnovna tendencija u umjetnosti*. U publikaciji *Vela Luka 1968* tiskane su i izjave i dojmovi o Susretu Jeanine Warnod, kritičara lista *le Figaro* slikara Achile Perillija i Jeana Messagiera te drugih. Svi su tekstovi tiskani na hrvatskom ili srpskom i na francuskom jeziku.

Na izlazak knjige i na Međunarodni susret u Veloj Luci osvrnuo se Vladimir Maleković 1969. tekstom u *Vjesniku*, u kojemu piše: *Međunarodni susret umjetnika i kritičara u Veloj Luci ide među najznačajnije takve susrete održane u našoj zemlji. Na otočiću Proizdu u velolučkom zaljevu našli su se Jacques Busse, Jean Messagier i Paul Rebeyrolle slikari koji dobrim dijelom daju obilježje recentnoj francuskoj umjetnosti. U njihovom društvu iz Pariza je doputovao jedan od najistaknutijih "evropskih" Japanaca, Yasse Tabuchi. Na izložbi koja je prigodom susreta bila otvorena u*

IM 48, 2017.
POGLEDI, DOGAĐAJI, ISKUSTVA
VIEWS, EXPERIENCES, EVENTS

sl.1. Spomen-pano u središtu Vele Luke s centralnim motivom golubice

sl.2. Naslovnica publikacije "Vela Luka 68"

¹ Dragojević Čosović, Rada. *Luško libro* br. 15, 2007.

sl.3.-4. Atrij Centra za kulturu Vela Luka s ugrađenim mozaicima

Veloj Luci djelima su svoje prisustvo potvrdili Julio Le Parc, E. R. Gillet i Jesus Raphael Soto. Tome društvu treba još pribrojiti i jugoslavenske umjetnike: Kosu Bokšan, Ferdinanda Kulmera, Branka i Petra Omčikusa, Šimu Perića i neke druge.

Na velolučkom susretu, osim toga, prvi put se bila okupila gotovo sva likovna avangarda iz Poljske, Čehoslovačke, Mađarske i Rumunjske: Kantor, Brzozowsky, Kotik, Kolibal, Slavik, Boštik, Ciobutaru, Balint i Rac. Pored zajedničke izložbe koja je nakon Vele Luke obišla još nekoliko jugoslavenskih likovnih centara, razgovora uz sudjelovanje domaćih i stranih kritičara, narodne muzičke svečanosti pod rukovodstvom Luca Ferrarija, u toku susreta realiziran je i zajednički mozaik koji je danas ugrađen u spomen-pano u Veloj Luci. Da bi taj jedinstveni susret umjetnika Istoka i Zapada ostao dokumentiran, Narodno sveučilište iz Vele Luke izdalo je ovih dana knjigu pod naslovom "Vela Luka 1968".²

Osim te publikacije i novinskih članaka, dokumentacija Susreta u Centru za kulturu Vela Luka obuhvaća i kataloge izložaba u Subotici i Beogradu. Naime, 17. kolovoza 1968. u Zadružnom domu u Veloj Luci otvorena je izložba slika (uglavnom ulja na platnu i grafika) sudionika Susreta, koja je nakon toga gostovala u još nekoliko većih jugoslavenskih gradova.³ Prema popisu izlagača u katalogima izložaba, u Subotici i Beogradu predstavio se 31 umjetnik, uglavnom svaki s dva rada. Nekoliko autora, poput poljskog umjetnika Tadeusza Kantora ili češkog umjetnika Vaclava Boštika, sudjelovali su s po tri rada. Branko Omčikus, venezuelski umjetnik Jesus Raphael Soto i francuski umjetnik Paul Rebeyrolle izložili su svaki po jedno djelo.

Prema riječima Stojana Čelića, autora teksta za katalog izložbe u Beogradu 1968., izložba je bila svojevrsan prozužetak Susreta, a autor u tekstu ističe kako Međunarodni susret umjetnika u Veloj Luci pripada najatraktivnijim susretima te vrste na ovim prostorima i po broju umjetnika koji su, prema zamisli organizatora, došli izraditi mozaik, kao i po broju umjetnika zastupljenih na izložbi otvorenoj u Veloj Luci 17. kolovoza 1968., a koju je, zahvaljujući organizatorima Susreta i Kulturnom centru u Beogradu, imala priliku vidjeti i beogradska publika. U tekstu kataloga izložbe Stojan Čelić ističe kako je zamisao organizatora i inicijatora Susreta (Petra Omčikusa te ljudi i organizacija iz Vele Luke) bila da tijekom kolovoza 1968. stvore mogućnosti da određen broj slikara iz europskih zemalja i bivše Jugoslavije svoje ideje realizira tehnikom mozaika. Velik broj umjetnika odgovorio je na poziv i u roku dvadeset dana izrađeno je oko sedamdeset mozaik-ploča. Dio njih ugrađen je u spomen-pano u središtu Vele Luke, a drugi su predani organizacijama i ustanovama Vele Luke. *Izložba dela koja su ovom prilikom specijalno poslata u Vela Luku, hepening pod rukovodstvom Lik Ferarija u kome su učestvovali izvođači iz mesta, prisutni umetnici i skoro celokupno stanovništvo, razgovori uz učešće stranih i domaćih kritičara učinili su susret posebno dragocenim i interesantnim. Postalo je i ovom prilikom jasno da se u bilo kojem kutu zemlje sa dobrim namerama mogu raspravljati sudbinska pitanja savremenog sveta i umetnosti i ostvariti značajna dela. A to je dobra pouka i za sadašnjost i za budućnost.*⁴

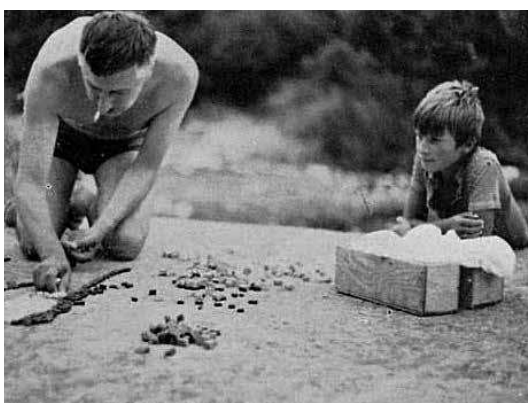
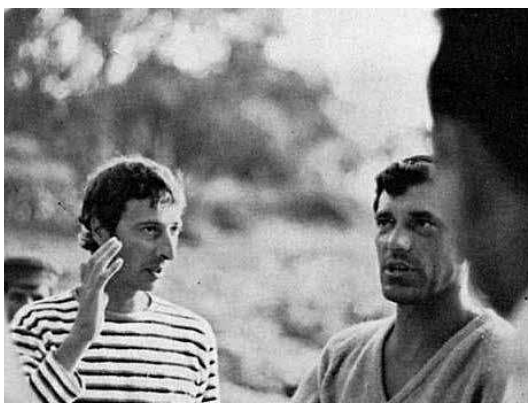
Izložba u Subotici održana je od 31. listopada do 9. studenoga 1968., a katalog je napisan na srpskome i mađarskom jeziku i u njemu su navedene sve zemlje 31 sudionika izložbe koji su izložili svoje grafičke i slikarske radove. Na izložbi su bili zastupljeni umjetnici iz dvanaest zemalja: Mađarske, Francuske, tadašnje Čehoslovačke, Poljske, Rumunjske, Nizozemske, Argentine, Italije, Austrije, Japana, Venezuele i bivše Jugoslavije. U jednom dokumentu (bibliografija o susretu umjetnika) piše da je izložba održana i u Umjetničkoj galeriji u Sarajevu 27. prosinca 1968.

U galeriji Forum u Zagrebu pronađen je plakat izložbe *Vela Luka 68 – Međunarodni susret likovnih umjetnika*, koja je, prema podacima na plakatu, u toj galeriji održana od 26. rujna do 10. listopada 1969. Na plakatu je motiv golubice s maslinovom grančicom koja je heraldički simbol Vele Luke. Plakat se danas čuva u Centru za kulturu Vela Luka. Na izložbu u zagrebačkoj galeriji Forum osvrnuo se Tonko Maroević u tekstu pod naslovom *Jedna ljetna tema*, objavljenome u *Telegramu* 1969. Autor ističe kako izložba nazvana *Vela Luka 1968* nema uobičajene vezivne niti i kako je teško razabrati zajedničke točke izlagača, kao i motivaciju same izložbe.

² Maleković, Vladimir. *Vjesnik*, 9. rujna 1969.

³ Žuvela, Branko. *Međunarodni susret likovnih umjetnika - Vela Luka 1968. Luško libro*, br. 15, str. 94.

⁴ Čelić, Stojan. *Vela Luka 1968. Kulturni centar Beograd, 1968.*

sl.5. Dolazak na otok Proizd

sl.6. Luc Ferrari i Petar Omčikus

sl.7. Na brodu za otok Proizd

sl.8. Jacques Busse izrađuje mozaik

Izložba se, kako doznajemo iz Maroevićeva teksta, sastojala od radova većeg broja raznorodnih likovnih umjetnika iz desetak zemalja, sudionika Međunarodnog susreta u Veloj Luci čije je zajedničko stvaralaštvo u mozaiku trebalo dati smisao Susretu, a mozaik kao zadana tehnika (s kojom se većina umjetnika do tada uopće nije susrela) morao je poslužiti kao jedan od mogućih zajedničkih nazivnika i kao poučan pokazatelj kako se pojedinačne osobine i stilistike polako rastvaraju u zajedništvu djelovanja i u svojevrsnim zakonitostima jedne posebne i stroge likovne discipline. Maroević u tekstu također ističe da bi bilo zanimljivo vidjeti kako umjetnici sasvim različitih usmjerenja reagiraju na jednake opće uvjete i kako se različiti temperamenti i iskustva odmjeravaju sa zadanom stvari sitnih kamenih kockica. No autor u tekstu navodi kako radovi izloženi na spomenutoj izložbi *nisu izravno povezani sa susretom i ne govore nam kako su (i da li su uopće) granice individualnog bile premašivane. Po njima nam je nemoguće rekreirati duh zajednice što je u Veloj Luci trebao vladati; mogli bismo jedino pretpostaviti da je duh tolerancije bio snažan, jer ga indirektno očitavamo iz izazovne različitosti pojedinih vrijednosti i usmjerenja.*

Gotovo svi prisutni, sudeći po izjavama objavljenim u prigodnoj spomen knjižici, slažu se u tome da im je iskustvo zajedničkog rada bilo značajno. Međutim, stanovita ferijalna zanesenost, valjda navodi neke da znatno precjenjuju značenje i mogućnosti ovakvog susreta, te odlučno govore o putu demokratizacije umjetnosti, o ostvarenju kolektivnog laboratorija, o realiziranom snu. Nesumnjivo je ipak istina da se iz eskapističke perspektive i sretne privremene izolacije otočića Proizda može otvoriti jasniji nepomirljiviji pogled na izopačene odnose što vladaju na relaciji djelo-publika, na tržišne zakone što svijetom umjetnosti upravljaju, a po tome i na smisao slikarskog djelovanja uopće, te da se svaki znak drugačijeg može činiti neusporedivo važnijim nego što jest. Ono malo utopije što su je na ovom otočiću neki jamačno iskusili moglo je, osim društveno-kritičkih implikacija, stvarno potaknuti neke slikare da se prepuste izvornoj stvaralačkoj radosti, istovremeno igri i kreaciji, onom neposrednom traženju i nalaženju koje dodiruje same temelje bića. Kada bismo znali da su barem neki odgovorili takvom izazovu, znali bismo da je susret bio opravdan.⁵

Uvidom u dokumentaciju Susreta evidentno je da je događaj dobro popraćen u domaćemu i u stranom tisku (*Politika*, *Vjesnik*, *Telegram*, *Večernje novosti*, *Slobodna Dalmacija*, *Večernje novine*, *Oslobođenje*, francuski *Le Figaro*, talijanska *Panorama*, japanski *Tokyo Shinbun*).

Kad rezimiramo podatke iz svih do sada dostupnih izvora (publikacija *Vela Luka 68*, novinski članci, audiozapis razgovora s Petrom Omčikusom i Kosom Bokšan), uz pregled sačuvanih djela (spomen-panoa u središtu Vele Luke i mozaika na drugim lokacijama u mjestu)⁶, evidentno je da je okosnica Međunarodnog susreta likovnih umjetnika u Veloj Luci bila radionica mozaika na otočiću Proizdu. Onamo je u srpnju i kolovozu 1968. svakodnevno organizirano

⁵ Maroević, Tonko. Jedna ljetna tema. *Telegram*, 17. listopada 1969., str. 17.

⁶ Mozaici izrađeni u Veloj Luci 1968. danas se nalaze u hotelu *Jadran*, Zadržnom domu, Splitskoj banci, Restoranu *Sunce*, Centru za kulturu Vela Luka i na spomen-panou u središtu mjesta, nasuprot hotelu *Korkyra* i Općini Vela Luka.

sl.9. Miroslav Mičko prati događaje u ex-Čehoslovačkoj

sl.10. Djelo Tadeusza Kantora "Mosaic Emballage", 1968.

odlazila grupa od tridesetak umjetnika kako bi u tehnici mozaika stvorili djela koja će kasnije biti predana Veloj Luci i javnim ustanovama u gradu.

Osim radionice mozaika, u Veloj Luci je organizirana i izložba u Zadržnom domu, koja je otvorena 17. kolovoza 1968. i na kojoj su sudjelovali umjetnici sudionici Susreta, uglavnom s po dva rada. Izložba je nakon toga organizirana u Beogradu, Subotici, Sarajevu i Zagrebu te je, prema zamisli organizatora, trebala biti svojevrsan nastavak Susreta koji bi posjetiteljima izložbe približio velolučki Međunarodni susret.

U središtu mjesta, nasuprot hotelu *Korkyra* (bivši hotel *Istra*) i općinskoj upravnoj zgradi (bivša carinarnica), postavljen je spomen-pano sa središnjim motivom golubice s maslinovom grančicom u kljunu, oko kojega su raspoređeni mozaici figuralnih i apstraktnih kompozicija različitih autora i popis imena svih sudionika Susreta.

Osim izrade mozaika, u sklopu Susreta umjetnik Luc Ferrari osmislio je performans u kojemu je sudjelovalo lokalno stanovništvo.

U publikaciji *Vela Luka 1968* Ferrari je ovako opisao svoje iskustvo: *Ono što sam želio ostvariti je narodna svečanost. U Veloj Luci, ovog ljeta, nalazili su se umjetnici s jedne strane, a sa druge strane stanovništvo i općina koja ih je pozvala. Znači tu su se nalazila dva društvena sloja, odvojena, kao što je to svugdje u svijetu. Mislio sam da svaki od njih posjeduje stvaralačke sposobnosti i da spontano stvaralaštvo vodeći svoje porijeklo iz naroda i folklor nije ništa manje vrijedno od smišljenog stvaralaštva intelektualaca... Rasporedio sam različite grupe muzičara skroz oko zaljeva. Trebali su izvoditi muzičke fragmente ili kratke zvukove namijenjene dozivanju građanstva. Paralelno s izvođenjem tih dozivanja koje sam dirigirao raznobojnim svjetlosnim signalima sa broda usidrenog u sredini zaljeva, grupe muzičara progresivno bi se približavale određenom mjestu okupljanja van grada odakle bi započela povorka. Djeca, opremljena zviždaljkama, harmonikama i svakojakim instrumentima većinom njihove tvorevine, išla su ispred povorke nalik na bujicu stvarajući kompleksnu simfoniju, za njima umjetnici, ljudi iz općine, sve ispresijecano folklornim grupama. Na kraju povorke išao je orkestar praćen narodom uz pjesmu i katkad igru. Ranije sam rekao da je ta narodna svetkovina bila nalik na sve ostale, osim što su ovoga puta ograde bile oborene. Muzičari, i ne znajući, otkrili su jednu novu muziku koja pripada modernom svijetu, svijetu akustike i istraživanja materije zvuka. Imao sam s njima poučne i vedre dodire jer su shvatili da smo u tim trenucima svi zajedno stvarali muziku. Vjerujem da je bilo značajno u toj svečanosti, pored pokušaja približavanja, to što je otkrila ljudima da su stvaraoci i da posjeduju maštu koja se obično nalazi zarobljena u uspavanosti i konvencionalnosti. U tom smislu ovaj pokušaj je nov i ima za cilj probuditi jedan veliki broj ljudi za spontano stvaralaštvo. Bilo bi dobro nastaviti ovu vrstu iskustva u domeni kazališta i drugog.*⁷

Nakon što je 1968. održan Prvi međunarodni susret umjetnika u Veloj Luci, održana su još dva susreta: 1970. i 1972. godine. No istraživanja su pokazala da je i 1979., nakon sedam godina stanke, u Veloj Luci organiziran još jedan Susret, na kojemu je sudjelovalo jedanaest umjetnika. Dokumentacija o tim manifestacijama se prikuplja, a Međunarodne susrete u Veloj Luci tek treba sustavno istražiti.

⁷ Ferrari, Luc. *Vela Luka 1968*. Narodno sveučilište Vela Luka, 1968., str. 17.

Unutar projekta *Povijest suvremenosti otoka Korčule*, koji je 2014. inicirala mreža Kor::net započeta su interdisciplinarna istraživanja Međunarodnih susreta u Veloj Luci. Među ostalima, osnivači mreže i aktivni članovi jesu Centar za kulturu Vela Luka i prostor medijske i suvremene umjetnosti *siva* (zona).

Na internetskoj stranici mreže Kor::net medijski umjetnik i kustos Darko Fritz objavio je kratak informativni članak pod naslovom *Međunarodni susreti umjetnika*, u kojemu je ovako rezimirao problematiku svih triju susreta umjetnika u Veloj Luci: *Međunarodni susreti umjetnika svojim su interdisciplinarnim pristupom i eksperimentalnim i istraživačkim karakterom u sferi likovnih umjetnosti i arhitekture, te propitivanjem raznih nivoa participacije u njima, presedan u poimanju i implementaciji suvremenosti na otoku Korčuli. Sa pojedinim ostvarenim projektima ili nastojanjima njihovog ostvarenja ponudili su nove modele pristupa ljudskoj kreativnosti kroz inovaciju i slobodu, te nove organizacijske modele suradnje lokalne samouprave, privrede i kulture.*⁸

Kada iz perspektive današnjega vremena, nakon odmaka od gotovo pedeset godina, razmišljamo o Međunarodnom susretu likovnih umjetnika 1968. u Veloj Luci, a imajući na umu dostupnu dokumentaciju navedenu u ovom tekstu, možemo zaključiti da je Susret, među ostalim, bio i odraz težnje europskom jedinstvu jer je putem umjetnosti nastojao ostvariti dijalog između Istoka i Zapada.

Umjetnici iz raznih dijelova Europe i svijeta, različitih umjetničkih pristupa i htijenja, došli su na otok Korčulu da bi stvorili mozaik kao kolektivno djelo i ostavili ga Veloj Luci u trajno vlasništvo. Otok Korčula u to vrijeme u umjetničkim i intelektualnim krugovima nije bio *terra incognita*. Naime, tih su se godina u gradu Korčuli okupljali svjetski poznati filozofi i sociolozi na poznatoj *Korčulanskoj filozofskoj ljetnoj školi*. Dakle, duhovna klima na otoku bila je pogodna za projekte kakav je bio Prvi međunarodni susret u Veloj Luci. Brojni su se umjetnici skupljali oko umjetnika Petra Omčikusa i njegove supruge, također umjetnice, Kose Bokšan, koji su ljeti s pariške adrese dolazili u svoj velolučki dom smješten u pitoresknoj uvali Plitvine. Vela Luka se pokazala gostoljubivim domaćinom otvorenim umjetnicima iz različitih dijelova svijeta. Međunarodni susreti likovnih umjetnika, osobito prvi, onaj iz 1968., imali su za Vela Luku dalekosežne učinke kako na kulturnome i umjetničkom, tako i na duhovnom području. Nakon Susreta u Veloj Luci formiraju se brojne umjetničke osobnosti, poduzimaju se mnoge umjetničke akcije, počinje umjetničko kolekcionarstvo, a nakon što je 1978. plimni val pogodio Vela Luku, mjesto dobiva vrijednu umjetničku zbirku za koju su djela darovali brojni domaći i strani umjetnici, mahom sudionici Susreta, ali i brojni drugi. Mozaici nastali u sklopu Susreta ugrađeni su u javne prostore u Veloj Luci i neizostavni su dio njezina vizualnog identiteta.

Mozaici koji su rezultat Prvog međunarodnog susreta 1968. svjedočanstvo su prošlosti Vele Luke i vrijedan dio njezine kulturne i umjetničke baštine, a zadatak Centra za kulturu u Veloj Luci, struke i šire zajednice jest da ih čuvaju, prezentiraju i ispravno interpretiraju u kontekstu vremena i povijesnih okolnosti u kojima su nastali.

Proučavanje Međunarodnih susreta u Veloj Luci zahtijeva interdisciplinarni pristup i uključivanje različitih ustanova i institucija čija bi suradnja u konačnici rezultirala dokumentarnom izložbom, monografijom i simpozijem, a ta bi se vrijedna građa i manifestacija sustavno istražila i prezentirala javnosti.

sl.11. Mozaik u atriju Centra za kulturu Vela Luka, autor: Jacques Busse, 1968.

sl.12. Petar Omčikus i Rada Dragojević Čosović, uvala Plitvine, Vela Luka 2007.

⁸ URL: <http://korculanetwork.info/kornet/pages/međunarodni-susreti-umjetnika>

sl.13.-15. Poema-manifest "Emballage"
Tadeusza Kantora

Upakivanje Manifest

Tadeusz Kantor

... Upakivanje! ... Upakivanje! ...

Imalo bi razloga
da se prvo razvrstaju
neke njegove svojstvene crte
Pa ipak

bila bi to velika nesmotrenost
hteti uopštavati
ili stvarati obrasce
To je ustvari nemoguće

... Upakivanje! ... Upakivanje! ...

Oštroumnije raščlanjavanje
utvrđuje

da pomenuta pojava
ima više značenja
i različitih mišljenja —
i još gore:

da je jednostavno sumnjiva.
Utvrđimo prvo da —
ako postoji —
postoji s one strane stvarnosti
Moglo bi se tako, dakle,
lepo razlikovati

... Upakivanje! ... Upakivanje! ...

... mogućnosti nadstvarne.

Ali — s druge strane —
ono vrši posao
do te mjere prost
upotrebljiv
ništavan

tako je potpuno pokorno
sadržini koja, sama, zna
da — jednom prazna te sadržine,
nekorisna,
suvršena
bedan ostatak
iščezle veličanstvenosti
i izgubljene važnosti

... Upakivanje! ... Upakivanje! ...

osramoćeno
i osumnjičeno

37

da nema smisla,
ono surovo gubi
svoj blesak i nekadašnju snagu izraza
... Upakivanje! ... Upakivanje! ...

U ovom časku jasno
treba da prepoznamo
— Sine ira et studio —
nepravdu slepe sudbine

Pogledajte samo:
maločas, pridavala se toj stvari
krajnja važnost;
njenoj spoljašnosti
snazi njene sugestije
rečitosti koja se dokazala,
određenosti onog što je najavljujivala,
njenom traženju zbijenosti,
njenoj zatvorenosti,
nameštala se zavisnost
ne znam kakve gomile uspeha.
I evo kako,

— trenutak kasnije —
bez sažaljenja
odbacuje se i osuđuje na
potsmeš
mržnju
zaborav
poniženje...

Ta čudovišna nesrazmera
uvećana
opštom zbrkom
nesporazumima i
protivrečijima
koči

sve namere
da se stvari razvrstaju,
bar malo ozbiljnije

... Upakivanje! ...

I evo naše pojave
kako visi
u besmisleno iskrivljenom položaju,
metez koji se klati
između
večnosti i kante za đubre.
Postajemo svedoci
čudnovate lakrdije
izvodeći majstorije sa dirljivim izletima
i najbednijim stropštavanjima.

38

THE 1968 INTERNATIONAL FINE ARTISTS' MEETING IN VELA LUKA

In the Vela Luka Culture Centre, for several decades already, documentation related to the International Fine Artists' Meetings that were first held in Vela Luka in 1968, and after that twice more, in 1970 and 1972, has been looked after and in the last ten or so years vigorously supplemented and investigated. Displayed in the Centre is part of a mosaic that was produced in the framework of the Meeting.

In summer 2007, senior curator of the Centre Rada Dragojević Čosović and Tonko Barčot, manager of the Archival Collecting Centre of Korčula, Lastovo and Pelješac visited the initiators of the International Meetings in Vela Luka, Petar Omčikus and his wife Kosa Bokšan in their house in Plitvine Bay in Vela Luka. The artists were interviewed about the International Meetings in Vela Luka. The recording of the interview is kept in the Vela Luka Culture Centre and in the Archival Collecting Centre for Korčula, Lastovo and Pelješac, and is a valuable document for research in which the active participants and initiators of the Meetings, at a distance of almost forty years, look back at the time circumstances, participants and the very idea of organising the Meetings.